

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง ขอรื้อของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
เกี่ยวกับการอายัดที่ดินตามมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ผร ๓๔/๒๓๒๓ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ความว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้รับหนังสือร้องเรียนขอให้พิจารณาตรวจสอบกรณีเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ออกคำสั่งรับอายัดที่ดินตามมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๐ จึงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมที่ดินและจังหวัดนครราชสีมาชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ซึ่งปรากฏว่า กรมที่ดิน และสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมาได้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการออกคำสั่งรับอายัดที่ดินตามมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แตกต่างกัน กล่าวคือ กรมที่ดินเห็นว่า การออกคำสั่งอายัดที่ดินตามมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา เห็นว่า มาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนเอกสารหลักฐานที่ผู้ขอได้นำมาแสดง ถ้าเห็นสมควรเชื่อถือก็ให้รับอายัดไว้มีกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่สั่งรับอายัด อันเป็นการกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้โดยเฉพาะ จึงไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาโดยได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจึงขอหารือว่า การออกคำสั่งรับหรือไม่รับอายัดที่ดินตามมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาโดยมีผู้แทนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมที่ดิน)เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นก่อนว่า ข้อหาดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันจะทำให้สามารถรับไว้พิจารณาดำเนินการต่อไปได้หรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๑ (๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีอำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ตามที่เจ้าหน้าที่ร้องขอ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนดไว้ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้คำปรึกษาไว้ในระเบียบคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้คำปรึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยในข้อ ๓^๒ กำหนดให้เจ้าหน้าที่เสนอเรื่องที่จะขอปรึกษาต่อหัวหน้าหน่วยงานที่ตนสังกัด เมื่อหัวหน้าหน่วยงานเห็นสมควรให้ส่งเรื่องให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ความหมายของคำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คือ ผู้ที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่จะขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการฯ ได้ ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่ใช้อำนาจตามกฎหมายในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด แล้วมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แต่กรณีนี้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามิได้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในการดำเนินการอายัดที่ดินตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น ข้อหารือของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจึงไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่จะรับไว้พิจารณาได้

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่บุคคลดังกล่าวร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ข้อ ๓ การขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าหน้าที่เสนอเรื่องที่จะขอปรึกษานั้นต่อหัวหน้าหน่วยงานที่ตนสังกัด

เมื่อหัวหน้าหน่วยงานเห็นสมควรให้ส่งเรื่องให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

ฯลฯ

ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๔๘